

- GROEP 3
- GROEP 4
- GROEP 5
- GROEP 6
- GROEP 7
- GROEP 8

Kranten en tijdschriften

Stimme Taal

Vrijheid van drukpers

Wat ga je leren?

Je leert over de geschiedenis van de vrijheid van drukpers.

Hoelang ben je bezig?

Ongeveer 2 - 3 uur

Wat heb je nodig?

- internet
- schaar/lijm
- lijntjespapier
- pen/potlood
- heel groot vel papier (A2)

INLEIDING

Er is een tijd geweest dat men niet alles mocht schrijven in de krant. Omstreeks 1650 was er een duidelijke censuur (controle) vóórdat een artikel gedrukt werd. Uit de artikelen werden dan gedeelten geschrapt of verboden. Zelfs nadat de vrijheid van drukpers in de Staatsregeling van het Bataafse volk was vastgelegd, werden de kranten nog vaak gecensureerd door de overheid en kerk. Napoleon was na de inlijving van Holland bij Frankrijk zó bang voor wat sommige kranten schreven, dat hij bijvoorbeeld de Franstalige Les Gazettes de Hollande liet verbieden. Napoleon schijnt gezegd te hebben: "Vier vijandige kranten zijn meer te vrezen dan duizend bajonetten".

Toen de Duitsers in 1940 Nederland binnen vielen, gingen ze zich ook al snel met de pers bemoeien. Alle kranten werden gecensureerd door de Duitsers. Dat betekent dat de artikelen in de kranten werden gecontroleerd en dat de stukken tekst die de Duitsers niet bevielen, werden geschrapt of veranderd. Omdat de mensen toch behoefte hadden aan eerlijk nieuws, ontstonden ondergrondse nieuwe illegale (stiekem gemaakt en verschenen zonder censuur) kranten. De bekendste illegale kranten in de Tweede Wereldoorlog waren Vrij Nederland, Het Parool, Trouw en De Waarheid. Er zijn ook nu nog steeds landen waar de machthebbers bepalen wat geschreven mag worden en welke kranten mogen verschijnen.

OPDRACHTEN

Opdracht 1

Wat bedoelde Napoleon met zijn uitspraak: "Vier vijandige kranten zijn meer te vrezen dan duizend bajonetten."

- Maak op lijntjespapier de volgende zin af:

Napoleon bedoelde dat _____

Opdracht 2

Ook de Duitsers censureerden (controleerden) de Nederlandse kranten in de oorlog. Waarom censureerden de Duitsers de Nederlandse kranten?

- Maak (weer op lijntjespapier) de volgende zin af:

De Duitsers censureerden de Nederlandse kranten, omdat _____

In de oorlog leefde Nederland onder de dictatuur van Hitler, dat wil zeggen dat Hitler het helemaal voor het zeggen had en het volk zelf geen invloed had. • In welke landen heerst er nu nog een dictatuur? Schrijf je antwoord op. • Kijk eens op internet wat je kunt vinden over het onderwerp dictatuur.

Maak daarvoor bijvoorbeeld gebruik van de zoekmachines <http://www.ilse.nl> of <http://www.google.nl/ig?hl=nl>. Maak hiervan een verslagje van minimaal 1 pagina.

Opdracht 3

Denk eens aan een gebeurtenis in de tijd van Napoleon waar de kranten over zouden schrijven (bijvoorbeeld De Slag bij Waterloo op 18 juni 1815).

- Schrijf een artikel over de gebeurtenis zoals het feitelijk gebeurd zou kunnen zijn. • Beschrijf nu dezelfde gebeurtenis in een artikel zoals Napoleon dat graag zou hebben gelezen (rekening houden met de censuur).

Opdracht 4

Trouw heeft op haar internetpagina nog een aantal kranten van de Tweede Wereldoorlog staan. Kijk maar eens op _____

<http://www.trouw.nl/tr/nl/4868/trouw/integration/nmc/frameset/illegaletrouw/illegaletrouw.dhtml>

Lees deze kranten eens door.

- Beschrijf de verschillen met de kranten zoals ze nu zijn. Geef verklaringen voor de gevonden verschillen.

Opdracht 5

Ga weer naar _____

<http://www.trouw.nl/tr/nl/4868/trouw/integration/nmc/frameset/illegaletrouw/illegaletrouw.dhtml>

Zoek de krant op die verschenen is op bevrijdingsdag (5 mei 1945).

- Zoek eens in andere boeken of internetsites (je kunt de zoekmachines weer gebruiken) over de gebeurtenissen op deze dag.
- Maak een muurkrant op een heel groot vel papier (A2) over deze bijzondere dag met plaatjes en teksten.

AFSLUITING

Schrijf in ongeveer tien zinnen op wat je over de vrijheid van drukpers hebt geleerd en plak dit bij de muurkrant uit opdracht 5.

Hang de muurkrant op in de klas en bespreek hem met je leerkracht.

KEUZEOPDRACHTEN

Keuzeopdracht 1

Zoek eens informatie over Napoleon Bonaparte. Wie was hij en wat heeft hij allemaal gedaan? Maak een werkstuk over Napoleon.

Keuzeopdracht 2

In de Tweede Wereldoorlog waren Vrij Nederland, Het Parool, Trouw en De Waarheid ondergrondse illegale kranten. Zoek op internet naar informatie over één van deze kranten. Maak een werkstuk over deze krant. Wat heeft deze krant allemaal doorstaan en meegemaakt? Hoe zag de krant er vroeger uit, hoe nu?